

ji se sastavljaju u različitim krajevima. Izlaganje nauke treba biti biblijsko i litur-
gijsko koje ujedno pruža zdravu nauku i prilagođenu životu današnjih kršćana.

Posebno treba nastojati oko odgoja svećeničkih kandidata. U njemu treba
pripaziti na filozofsko obrazovanje i na način teološkog poučavanja koji je pred-
ložio dekret „Optatam totius” br. 16.

Preporučuju se priručnici koji pružaju izloženu zdravu nauku na znanstven
i odgojan način i odišu pravim crkvenim duhom.

b) Sveto bogoslužje

1. Nutarnja obnova bogoslužja

Liturgijska je obnova najvidljiviji plod svega saborskog rada. Premda je bilo
nekih poteškoća, vjernici su je općenito rado prihvatili i donijela je plodove.
Liturgijske se novosti ne mogu svesti na svečanosti, obrede, tekstove itd. Djelo-
tvorno sudjelovanje, koje se poslije Sabora tako sretno poboljšalo, ne sastoji se
samo u vanjštini nego prvenstveno u nutarnjem i duhovnom sudjelovanju, u ži-
vom i plodonosnom sudjelovanju u vazmenom otajstvu Isusa Krista (usp. SC 11).
Ukratko, liturgija mora gajiti i pridonositi očitovanju smisla svetoga. Mora biti
prožeta duhom čašćenja, klanjanja i slavljenja Boga.

2. Poticaji

Neka biskupi ne ispravljaju samo zloporabe nego neka jasno rastumače svom
narodu i teološki temelj sakramentalne discipline i liturgije.

Kateheze trebaju danas ponovno biti put, kao što su bile u početku Crkve,
koji uvodi u liturgijski život (mistagoška kateheza).

Budući svećenici neka uče u praksi liturgijski život i upoznaju dobro litur-
gijsku teologiju.

KRIŽNI PUT U CRKVI SV. JOSIPA U SPLITU

Protekle su gotovo tri godine otkako sam prvi put vidio Križni put što ga
je za crkvu Sv. Josipa u Splitu, Sukoišanska 8, izradio o. Josip Marčelić, TOR
profesor i sadašnji rektor teologije u Splitu. Prije petnaestak dana ponovno sam
pažljivo motrio to djelo o. Marčelića. U oba sam navrata imao utisak snažno izra-
ženog simboličkog ostvarenja. Kanio sam već poslije prvog susreta s tim djelom
o djelu reći barem da postoji.

Križni put o. Marcellia u mozaiku, veličine 110 X 110, ponajprije sadržajno je ugodno osvježenje. O. Marcellić je ponesen središnjim otajstvom liturgije, naime, vazmenim otajstvom, uz klasične postaje, od kojih je ispustio sedmu (drugi pad), unio tri nove postaje: Posljednju večeru (IX), Isus u Getsemanskom vrtu (XI) i Uskrsnuće (XVI). Tako je ova pučka pobožnost, inače vrlo dobro sročena, puna duhovne dinamike i od vjernika od davnine izvrsno prihvaćena, u realizaciji o. Marcellia stvarno bogatija porukom (u sadržajnoj razradi sudjelovao je mnogo i o. Bono Mazić koji je za taj Križni put napisao i tekst). Te dodatne postaje doista bolje i cjelovitije osvjetljuju jezgru Isusova spasiteljskog djela: Muku, u kojoj je Posljednja večera na povlaštenom mjestu, napose kad se događaj gleda misterijski; zatim s istog gledišta Getsemanski vrt i, napose, Uskrsnuće.

Ovdje ipak primjećujemo da je taj individualni pristup Križnom putu u šesnaest postaja, koliko ih ima u ostvarenju o. Marcellia, možda presmion. Naime, Kongregacija za bogoštovlje je, u duhu smjernica Drugoga vat. sabora, predvidjela i knjigu molitava, odnosno knjigu pobožnih vježbi (v. *SLUŽBA BOŽJA* br. 1, 1975., str. 56), a papinski je Središnji odbor za svetu godinu izdao i dva predložka Križnog puta. Prvi je predložak u strukturi posve klasičan ali je sadržaj nov, sav prožet biblijskim i liturgijskim tekstovima. Drugi je i u strukturi posve nov: Posljednja je večera prva postaja a Uskrsnuće posljednja, četrnaesta (usp. SB 2, 1975, str. 151). Možda će potonji oblik, ili sličan, postati mjerodavan za pobožnost Križnog puta?

Druga se novost Križnog puta o. Marcellia odnosi na likovno ostvarenje. Pri tome ne smjeram toliko na umjetnički dojam, iako mislim da su neke postaje (npr. Susret s Majkom, Veronikin rubac, Susret sa ženama i Getsemanski vrt) uspjelo umjetničko ostvarenje. Ovdje nadasve mislim na ritam boja i na simboličko likovno ostvarenje.

O. Marcellić je u svojim postajama pokušao ostvariti igru odnosa između boja i poruke. Tako npr. događaj Posljednje večere ima jednako svijetli koloristički izraz kao i Uskrsnuće, jer prethodni događaj već ima snagu (svjetlo) potonjega. U smjeru poruke su isto tako uočljivi svijetli tonovi uz lik Isusove majke, čak i u postaji pod križem. Boje prate sadržaj, pa taj sadržaj postaje bliži i čitljiviji.

Najistaknutija likovna novost u Križnom putu o. Marcellia je simbolički način pratnje sadržaja: kadikad su to ruke (samo ruke!) s istaknutim kažiprstom u znak osude, ili otvorene pesnice iz kojih izviru strijele što se ruše na Isusa, kadikad noga koja također odašilje strijelu. . . Te ruke i te noge, te strijele i taj čekić, redom su snažan simbolički govori u postajama o. Marcellia. Ti su simboli dapače izazovan simbolički govor, čak i pitanje koje postavljaju postaje: nije li ta ruka možda moja? I taj čekić, nije li u mojoj ruci? Kad se, k tome, tim simbolima dade snaga boje, kao što je to učinio o. Josip, ali opet u smislu boje kao poruke i kao simbola, onda u tim pojedinostima, kojih je u Križnom putu o. Marcellia mnogo, imamo najznačajniji sadržajno-likovni doprinos djela.

Bernardin Škunca